

ŠKOLSKÁ ZRELOSŤ A PRIPRAVENOSŤ

Školskú zrelosť vnímame ako zrelosť centrálnej nervovej sústavy (CNS). Prejavuje sa odolnosťou voči záťaži, schopnosťou sústrediť sa a emočnou stabilitou. Zrenie CNS ovplyvňuje lateralizáciu, rozvoj motorickej a senzomotorickej koordinácie, je predpokladom k rozvoju sluchovej i zrakovovej percepcie.

Pojem školská pripravenosť zahŕňa oproti biologickému zreniu skôr úroveň predškolskej prípravy z hľadiska schopností, vplyvu prostredia a výchovy.

Pojem „školská spôsobilosť“ môžeme definovať ako strešný termín, ktorý integruje pojmy „zrelosť“ a „pripravenosť“ vo vzájomnej súčinnosti, pričom do istej miery rozlišuje medzi schopnosťami a zručnosťami, ktoré dieťa dosiahne v procese zrenia a tými, ktoré dosiahne vplyvom prípravy a nácviku pod vedením inej osoby. Čiže za základné podmienky vstupu dieťaťa do školy považujeme zrelosť po stránke somatickej, psychickej a sociálnej.

Očakávaná od budúceho prváka

Od dieťaťa sa vyžaduje aby bolo po stránke somatického, psychického, emocionálneho a sociálneho vývinu zrelé a pripravené zvládať požiadavky školy.

Je potrebné, aby vedelo:

- osvojovať a pamätať si primerané množstvo nových vedomostí a zručností

- regulovať svoju pohyblivosť a impulzivnosť
- neodbiehať od činnosti, na určitý čas cielene zameriavať pozornosť
- vydržať bez rodičov
- adaptovať sa na skupinu, spolupracovať so skupinou
- prispôbiť sa pokynom cudzieho dospelého

Určité oslabenia v podobe zdravotného, telesného či zmyslového deficitu, oneskorenia psychického vývinu alebo nerovnomerného vývinu sa stávajú zásadnými faktormi, ktoré sťažujú dieťaťu proces učenia a získavania nových vedomostí a zručností.

Čo by mal budúci prvák vedieť

Jazyk, reč a poznanie:

- pri spontánnom rečovom prejave hovoriť gramaticky správne (skloňovať, časovať, používať minulý, prítomný a budúci čas), používať všetky slovné druhy (slovesá, prídavné mená, podstatné mená... atď.);
- sformulovať otázku a tiež na otázku odpovedať;
- uprednostňovať verbálnu formu komunikácie (pomocou reči dosahovať cieľ);
- informovať o svojich zážitkoch, pocitoch a prianiach;
- vysvetliť, čo znamenajú niektoré slová (napríklad: žaba, kabát, auto), vie vystihnúť charakteristickú vlastnosť, či funkciu slova;
- porozprávať krátku, známu rozprávku s udrжанím dejovej línie a taktiež zoradiť obrázky (3 – 4) podľa deja rozprávky;
- naspamäť poznať básničku, pesničku, riekanku a pod.;
- povedať svoje meno, mená súrodencov, rodičov, kamarátov, adresu;
- tvoriť nadradené pojmy, kategórie (napr.: hruška, jablko, slivka je ovocie);
- tvoriť protiklady slov (napr.: malý – veľký, teplý – studený,...);
- pochopiť a zrealizovať inštrukcie, pokyny (napríklad: „Vezmi si modrú pastelku a nakresli kruh do stredu papiera“).

Sluchové vnímanie:

- určiť, či sa 2 slová rýmujú alebo nie;
- rozlíšiť dvojice slov, či sú rovnaké alebo nie (hrady-brady, sud-sad, pije-bije,...);
- určiť začiatočnú hlásku slova a poslednú hlásku v slove;
- jednoslabičné slová rozložiť na hlásky napríklad: LES → L-E-S;
- zopakovať vetu zloženú z piatich slov alebo zapamätať si štyri nesúvisiace slová.

Zrakové vnímanie:

- v rade obrázkov odlíšiť, ktorý obrázok je iný, ak sa líšia v detaile a tiež vo vertikálnej a horizontálnej polohe;
- nájsť zhodné obrázky;
- doplniť chýbajúcu časť v obrázku;
- poskladať obrázok z niekoľkých častí;
- zo 6 obrázkov aspoň 3 si zapamätať.

Matematické predstavy:

- rozlíšiť viac, menej, rovnako pri rôznej veľkosti a usporiadaní prvkov;
- určiť množstvo o jedno viac alebo menej;
- triediť prvky (tvoriť skupiny) podľa kritérií: farby, veľkosti, tvaru;
- zoradiť 5 prvkov podľa veľkosti od najmenšieho po najväčší a naopak;
- rozlišovať pojmy: malý-stredný-veľký, vysoký-vyšší-najvyšší, málo-menej-najmenej;
- poznať a pomenovať kruh, trojuholník, štvorec a obdĺžnik.

Motorika, grafomotorika:

- udržať rovnováhu, poskakovať na jednej nohe, chytať a hádzať loptu;
- uvoľniť ruku pri kreslení, správne držať ceruzku;
- nakresliť: postavu, vlnovku, šikmú čiaru, „zuby“, horný a dolný oblúk;
- prekresliť podľa predlohy kruh, trojuholník a štvorec a pod.

Sociálne zručnosti:

- spolupracovať, adekvátne komunikovať a dodržiavať pravidlá;
- reagovať na pokyny authority;
- byť trpezlivý, počkať, až na neho príde rad;
- rozlišovať medzi hrou a úlohami;
- zhodnotiť pod vedením dospelého následky vlastného správania v jednoduchých situáciách;
- ovládať sebaobslužné zručnosti (obliekanie, stolovanie, hygienické návyky).

Zdroje: https://www.ppprk.sk/materialy-2/zapisy-prvakov/skolska-zrelost-a_pripravenost/